

СОЦІАЛІЗАЦІЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Наталія Мачинська¹, Уляна Шот²

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, UA–79005*

¹*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0309-7074>*

e-mail: nataliya.machynska@lnu.edu.ua;

²*ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6938-4490>*

e-mail: uliana.shot@lnu.edu.ua

Досліджено проблему соціалізації учнів початкової школи в умовах сучасного освітнього середовища. Розкрито теоретичні засади соціалізації молодших школярів, схарактеризовано психологічні особливості цього процесу та вплив сучасних освітніх технологій на процес соціалізації. Подано характеристику молодшого шкільного віку, зазначено основні чинники соціалізації у молодшому шкільному віці (сім'я як первинне середовище взаємодії; школа як головний інститут соціального впливу; група однолітків; цифрове та соціокультурне середовище); виокремлено основні виклики соціалізації молодших школярів (зростаюча цифровізація дитячого життя; інформаційне перевантаження; зміна структури сім'ї та стилів виховання; зростання рівня тривожності й емоційної нестійкості дітей; ризики булінгу; міжкультурні бар'єри в умовах вимушеного переміщення).

Описано організацію та методичку емпіричного дослідження, подано результати емпіричного дослідження рівня соціалізованості учнів за критеріями комунікативності, соціальної адаптованості, емоційно-ціннісного ставлення до оточення та соціальної активності. Обґрунтовано ефективність застосування ігрових та інтерактивних методів для формування соціальних навичок молодших школярів (рольові ігри, ситуаційні вправи та кейси, групові проєкти та командні завдання, інтерактивні вправи та техніки емоційного інтелекту). Запропоновано практичні рекомендації для педагогів (застосування групових та командних форм навчальної діяльності; формування безпечного психологічного клімату у класі; проведення регулярної діагностики рівня соціалізованості учнів тощо) і батьків (демонстрування зразків конструктивного спілкування, формування культури відповідального використання цифрових ресурсів, продовження практики розвитку емоційного інтелекту в домашніх умовах тощо).

Ключові слова: соціалізація, молодші школярі, освітнє середовище, соціальна компетентність, ігрові методи, інтерактивне навчання.

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси в українському суспільстві, цифровізація освітнього простору та орієнтація на компетентнісний

© Мачинська Н., Шот У., 2026

*Матеріали поширюються на умовах міжнародної ліцензії
Creative Commons Attribution Non-Commercial 4.0*

підхід суттєво змінюють умови розвитку й соціалізації учнів початкової школи. Саме в молодшому шкільному віці закладаються основи особистості, формуються соціальні навички, здатність до взаємодії, адаптації, морального вибору та саморегуляції. Школа є одним із головних соціальних інститутів, що впливає на становлення дитини як суб'єкта соціальних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти соціалізації молодших школярів висвітлено у працях Н. Бібік [1], О. Будник [2], Т. Дуткевич [3], В. Марківа [7], І. Новіцької та Т. Колодяженської [10], Р. Павелківа [12], І. Скоморовської [14], О. Хващевської [15;16], І. Червінської та С. Довбенко [17] та ін. Водночас питання практичної діагностики й формування соціальних навичок учнів в умовах сучасного цифровізованого освітнього середовища залишаються актуальними і потребують подальшого дослідження.

Мета статті – розкрити теоретичні засади соціалізації учнів початкової школи, продемонструвати результати емпіричного дослідження та обґрунтувати ефективність ігрових й інтерактивних методів формування соціальних навичок молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Поняття “соціалізація” є одним із основних у сучасній педагогічній, психологічній та соціологічній науці. У найзагальнішому сенсі соціалізацію можна визначити як процес двосторонньої взаємодії індивіда і суспільства, завдяки якій особа засвоює соціальний досвід, адаптується до існуючих соціальних умов та водночас бере участь у їх зміні [11]. Більшість дослідників розглядають соціалізацію як подвійний процес: адаптації до соціального середовища та інтеграції в нього на основі особистісної активності.

Соціалізація містить кілька взаємопов'язаних компонентів: когнітивний (засвоєння знань про соціальні норми та правила), емоційно-ціннісний (формування ставлення до соціальних явищ, розвиток емпатії) та поведінковий (формування навичок соціальної взаємодії) [14, с. 14]. Ефективна соціалізація передбачає опанування соціальних ролей: учня, товариша, члена колективу, громадянина.

Молодший шкільний вік (6–10 років) є одним із найважливіших у формуванні особистості. Дитина переходить до нового соціального статусу – стає учнем. Зміна провідної діяльності, поява нових вимог, розширення кола соціальних контактів зумовлюють глибоку перебудову її психологічної та соціальної сфери [13, с. 12]. Цей вік характеризується: високою пластичністю психіки; емоційною вразливістю та залежністю від зовнішніх оцінок; активним формуванням внутрішньої позиції школяра; нестабільністю самооцінки; інтенсивним розвитком когнітивної та мовленнєвої сфери [5, с. 42].

Основними чинниками соціалізації у молодшому шкільному віці є: сім'я як первинне середовище взаємодії; школа як головний інститут соціального впливу; група однолітків; цифрове та соціокультурне середовище [7, с. 41].

Взаємодія цих чинників забезпечує формування моральних уявлень, комунікативних умінь, довірливої поведінки, емоційного інтелекту та здатності до рефлексії.

Сучасне освітнє середовище є складним, багатовимірним і динамічним утворенням. Воно охоплює фізичний, цифровий, соціальний та культурно-ціннісний простір [17, с. 34]. Серед основних викликів для соціалізації молодших школярів у цьому середовищі дослідники виокремлюють: зростаючу цифровізацію дитячого життя; інформаційне перевантаження; зміну структури сім'ї та стилів виховання; зростання рівня тривожності й емоційної нестійкості дітей; ризики булінгу; міжкультурні бар'єри в умовах вимушеного переміщення.

Роль сучасних освітніх технологій у соціалізації є неоднозначною. З одного боку, технології відкривають нові можливості для розвитку комунікативних навичок, співпраці й самовираження. Використання інтерактивних дошок, освітніх платформ і цифрових ресурсів сприяє формуванню толерантності та взаємоповаги, партнерської взаємодії між учнями [4, с. 58]. З іншого боку, надмірна залежність від технічних засобів, зниження рівня живої емоційної взаємодії та нерівний доступ до цифрових ресурсів створюють нові виклики для педагогів [18, с. 46].

Організація та методика емпіричного дослідження. З метою визначення рівня соціалізованості учнів початкової школи було проведено комплексне емпіричне дослідження, яке охопило учнів 2–3 класів загальноосвітніх закладів. Дослідження реалізовувалося у декілька взаємопов'язаних етапів.

На підготовчому етапі відбувалося теоретичне обґрунтування дослідження, визначення критеріїв і показників соціалізованості учнів, підбір і адаптація діагностичного інструментарію. Дослідницький інструментарій охоплював: педагогічне спостереження за учнями в умовах навчальної та позаурочної діяльності; соціометричне дослідження за адаптованим варіантом методики Дж. Морено; анкетування учнів і вчителів; експертне оцінювання рівня сформованості соціальних навичок.

На основі аналізу наукових джерел [2; 10; 15] було визначено чотири основні критерії соціалізованості учнів початкової школи та відповідні показники (див. таблицю).

Критерії та рівні соціалізованості учнів початкової школи

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Комунікативність	37 %	46 %	17 %
Соціальна адаптованість	42 %	40 %	18 %
Емоційно-ціннісне ставлення	48 %	38 %	14 %
Соціальна активність	33 %	50 %	17 %
Загальний рівень	40 %	45 %	15 %

Результати педагогічного спостереження та соціометричного дослідження, подані нами в таблиці, засвідчили суттєву диференціацію рівнів соціалізованості серед учнів початкової школи.

За критерієм комунікативності високий рівень виявлено у 37 % школярів, які легко налагоджували контакт, активно взаємодіяли з однолітками й проявляли вміння вирішувати конфліктні ситуації. Середній рівень зафіксовано у 46 % дітей – вони здатні до конструктивної взаємодії, проте подекуди потребують педагогічної підтримки. Решта 17 % учнів виявляли низький рівень комунікативності: уникали спілкування або відчували значні труднощі у налагодженні міжособистісних стосунків.

Аналіз результатів за критерієм соціальної адаптованості показав, що 42 % учнів упевнено брали до уваги вимоги шкільного середовища та дотримувалися правил поведінки (високий рівень). Середній рівень (40 %) характеризував дітей, здатних адаптуватися до шкільних норм, проте не завжди стійких у їх дотриманні. Низький рівень соціальної адаптованості виявлено у 18 % школярів, які частіше за інших потребували наставництва та роз'яснення норм колективного співжиття.

Особливо показовими є результати за критерієм емоційно-ціннісного ставлення до оточення: майже половина опитаних (48 %) продемонструвала здатність до емпатії, толерантності, доброзичливості у спілкуванні. Середній рівень (38 %) засвідчив, що учні загалом позитивно ставляться до однолітків, однак у деяких ситуаціях їхні емоційні реакції недостатньо стабільні. Низький рівень (14 %) виявив потребу у цілеспрямованому розвитку емоційної чутливості.

За критерієм соціальної активності розподіл мав такий вигляд: 33 % школярів – високий рівень; 50 – середній; 17 – низький. Отримані дані свідчать про те, що значна частина учнів потребує педагогічної підтримки для розвитку лідерських якостей, самостійності та впевненості у власних силах.

Узагальнення результатів за всіма критеріями дало змогу визначити загальний рівень соціалізованості: 40 % учнів мають високий рівень; 45 – середній; 15 – низький. Такий розподіл свідчить: більшість дітей достатньо успішно адаптувалися до шкільного середовища та оволоділи основними соціальними навичками. Водночас наявність значної групи учнів із середнім рівнем соціалізованості свідчить про необхідність системної роботи з розвитку комунікативних умінь та навичок конструктивної взаємодії.

Порівняння результатів педагогічного спостереження та соціометрії засвідчило: учні з низьким рівнем комунікативності частіше займали периферійні позиції у системі міжособистісних взаємин класу. Це підтверджує взаємозалежність різних аспектів соціалізації та необхідність комплексного підходу до їх розвитку [6; с. 29].

За результатами діагностики було розроблено й апробовано комплекс ігрових та інтерактивних методів, спрямованих на підвищення рівня

соціалізованості учнів початкової школи. Теоретичним підґрунтям слугували дослідження, які доводять, що гра в молодшому шкільному віці є не лише розвагою, а й важливим способом соціального навчання [8, с. 23; 9, с. 37].

У грі дитина набуває здатності співпрацювати, домовлятися, підкорятися правилам, брати на себе відповідальність за спільний результат, розуміти наслідки власних дій. Ігровий простір дає можливість школярам випробовувати різні соціальні ролі без страху помилитися. Водночас інтерактивні методи, що передбачають активну позицію учня, постійний діалог і взаємодію в різних групових форматах, стимулюють кожну дитину висловлювати власні ідеї та нести відповідальність за спільний результат [1; с. 29].

У процесі формувального етапу дослідження застосовували такі групи методів:

1. *Рольові ігри* (“Ріпка”, “Дитина вдома”, “Ми будемо клас”). Вони давали дітям можливість виконувати різні соціальні ролі, моделювати типові життєві ситуації й відпрацьовувати стратегії поведінки у безпечних умовах. Особлива цінність рольових ігор – розвиток емпатії: щоб повноцінно виконати роль, дитина має зрозуміти, що відчуває й очікує її персонаж [14; с. 15].

2. *Ситуаційні справи та кейси* (“Конфлікт у класі”, “Як ти вчиниш?”, “Допоможи другу”). Моделювання конфліктних і проблемних ситуацій давало учням змогу практично відпрацьовувати шляхи конструктивного вирішення непорозумінь, розвивало навички саморегуляції й формувало культуру спілкування [17, с. 49].

3. *Групові проекти та командні завдання* (“Клас-команда”, “Наш колаж”, “Спільна газета”). Спільна творча та дослідницька діяльність стимулювала учнів домовлятися, розподіляти ролі, нести відповідальність за спільний результат. Командна робота значно підвищувала рівень соціальної активності й сприяла згуртованості класу [5; с. 25].

4. *Інтерактивні справи та техніки емоційного інтелекту* (“Емоційні хвилинки”, “Барометр настрою”, “Я і мої почуття”). Вони спрямовані на розвиток здатності розпізнавати й називати власні почуття, розуміти емоції інших, обирати адекватні способи емоційного реагування [11; с. 34].

Педагогічне спостереження за динамікою поведінки учнів упродовж апробаційного етапу засвідчило: у дітей, які систематично брали участь у пропонуванних видах діяльності, помітно зросла готовність до ініціативи у груповій роботі, покращилися навички ненасильницького спілкування, знизилася кількість конфліктних ситуацій у класі. Особливо суттєві зрушення спостерігалися у групі учнів із низьким рівнем соціалізованості за критеріями комунікативності та соціальної активності. Це підтверджує результативність застосованих методів і їх відповідність психологічним особливостям молодшого шкільного віку.

На основі результатів дослідження сформульовано систему практичних рекомендацій для забезпечення ефективної соціалізації учнів початкової школи.

Рекомендації для педагогів:

– Систематично застосовувати групові та командні форми навчальної діяльності, що стимулюють учнів домовлятися, розподіляти ролі та нести відповідальність за спільний результат.

– Включати у щоденний освітній процес “емоційні хвилинки” – короткі практики, під час яких діти діляться своїм настроєм, вчаться називати й розуміти почуття.

– Використовувати рольові ігри та ситуаційні вправи для моделювання соціальних ситуацій і відпрацювання конструктивних стратегій поведінки.

– Формувати безпечний психологічний клімат у класі: запобігати булінгу, підтримувати культуру взаємоповаги, своєчасно реагувати на прояви ізоляції чи агресії.

– Проводити регулярну діагностику рівня соціалізованості учнів, щоб своєчасно виявляти труднощі й коригувати педагогічні стратегії.

Рекомендації для батьків:

– Підтримувати ініціативність дитини та поступово розширювати її соціальний досвід: гуртки, секції, спільні родинні справи, участь у громадських заходах.

– Демонструвати зразки конструктивного спілкування, толерантності й розв’язання конфліктів мирним шляхом.

– Продовжувати вдома практики розвитку емоційного інтелекту: обговорювати події дня, запитувати про почуття дитини, допомагати їй розуміти власні переживання.

– Формувати культуру відповідального використання цифрових ресурсів, допомагати дитині контролювати час за гаджетами та безпечно поводитися в інтернет-просторі.

– Підтримувати тісний зв’язок зі школою, брати участь у заходах, обговорювати з учителем особливості поведінки та потреби дитини.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що соціалізація учнів початкової школи є складним, багаторівневим і неперервним процесом, ефективність якого визначається сукупністю психологічних, педагогічних і соціальних чинників. Результати емпіричного дослідження засвідчили: 40 % учнів мають високий рівень соціалізованості; 45 – середній; 15 – низький. Найбільші труднощі учні виявляють за критеріями соціальної активності та комунікативності, що є необхідністю системної й цілеспрямованої педагогічної роботи.

Апробація ігрових та інтерактивних методів показала їхню високу ефективність у формуванні соціальних навичок молодших школярів. Рольові ігри, ситуаційні вправи, групові проекти й техніки розвитку емоційного інтелекту сприяють розвитку комунікативних умінь, навичок співпраці, вміння розв’язувати конфлікти та формують позитивний емоційний клімат у класі. Ці

методи відповідають психологічним особливостям молодшого шкільного віку та природній потребі дитини в діяльності й емоційному переживанні.

Перспективами подальших досліджень є вивчення ефективності цифрових інструментів у соціалізації молодших школярів, розробка критеріїв оцінювання їхньої соціальної компетентності та дослідження впливу сімейного середовища на якість соціалізаційного процесу в сучасних умовах.

1. Бібік Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.
2. Будник О. Психолого-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів: проблеми підготовки майбутнього вчителя. Гірська школа українських Карпат. 2016. № 14. С. 133–139.
3. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
4. Каретна О. О. Труднощі в процесі соціалізації дітей молодшого шкільного віку. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. № 35. С. 57–60.
5. Малкова Т. М. Соціальна психологія : навч. посібник. Київ : Крок, 2016. 132 с.
6. Мальцева М. В. Особливості міжособистісних стосунків молодших школярів з різних за економічним статусом сімей : дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2018. 262 с.
7. Марків В. М. Теорія виховання : навч.-метод. посібник. Кривий Ріг : КПІ, 2015. 241 с.
8. Матус В. В. Роль колективу у формуванні особистості учня. Педагогічні науки : зб. наук. праць. 2012. Вип. 62. С. 157–161.
9. Маценко Л. М. Теорія і методика виховання : навч. посібник. Київ : Компринт, 2019. 319 с.
10. Новіцька І. В., Колодяженська Т. М. Педагогічні умови соціалізації молодших школярів у стосунках з однолітками. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2018. Вип. 2 (93). С. 97–102.
11. Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І. Теорія і методика виховання. Київ : Знання, 2008. 415 с.
12. Павелків Р. В. Вікова психологія. Київ : Кондор, 2011. 469 с.
13. Пономарьова Г. Ф., Толмачова І. М. Педагогіка : словник термінів і понять. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2017. 148 с.
14. Скоморовська І. А. Педагогіка початкової школи. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2014. 182 с.
15. Хвацевська О. О. Організаційно-педагогічні умови соціалізації молодших школярів. Духовність особистості. 2017. Вип. 2. С. 266–272.

16. *Хвацевська О. О.* Особливості соціалізації молодших школярів. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2018. Vol. 1. P. 51–58.

17. *Червінська І. Б., Довбенко С. Ю.* Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. 515 с.

18. *Шахова О. Г.* Соціальна психологія особистості. Харків : Контраст, 2019. 116 с.

19. *Pescaru M.* The Importance Of The Socialization Process For The Integration Of The Child In The Society. *Revista Universitara de Sociologie*. 2018. Vol. 2. P. 18–26.

References

1. Bibik, N. M. (2020). Sotsializatsiia molodshykh shkoliariv u vzaiemozviazku urochnoi ta pozaurochnoi diialnosti [Socialization of younger schoolchildren in the relationship between curricular and extracurricular activities]. KONVI PRINT [in Ukrainian].

2. Budnyk, O. (2016). Psykholoho-pedahohichnyi suprovid sotsializatsii molodshykh shkoliariv: problemy pidhotovky maibutnoho vchytelia [Psychological and pedagogical support of socialization of younger schoolchildren: problems of future teacher training]. *Hirska shkola ukrainskykh Karpat, 14*, 133–139 [in Ukrainian].

3. Dutkevych, T. V. (2012). Dytiacha psykholohiia [Child psychology]. Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].

4. Karetna, O. O. (2022). Trudnoshchi v protsesi sotsializatsii ditei molodshoho shkilnoho viku [Difficulties in the socialization process of primary school children]. *Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii, 35*, 57–60 [in Ukrainian].

5. Malkova, T. M. (2016). Sotsialna psykholohiia [Social psychology]. Krok [in Ukrainian].

6. Maltseva, M. V. (2018). Osoblyvosti mizhosobystisnykh stosunkiv molodshykh shkoliariv z riznykh za ekonomichnym statusom simei [Features of interpersonal relationships of younger schoolchildren from families of different economic status] [Candidate's thesis]. Kyiv [in Ukrainian].

7. Markiv, V. M. (2015). Teoriia vykhovannia [Theory of education]. KPI [in Ukrainian].

8. Matus, V. V. (2012). Rol kolektyvu u formuvanni osobystostiuchnia [The role of the collective in shaping the student's personality]. *Pedahohichni nauky : zb. nauk. prats, 62*, 157–161 [in Ukrainian].

9. Matsenko, L. M. (2019). Teoriia i metodyka vykhovannia [Theory and methods of education]. Komprynt [in Ukrainian].

10. Novitska, I. V., & Kolodiazhenska, T. M. (2018). Pedahohichni umovy

sotsializatsii molodshykh shkolariv u stosunkakh z odnolitkamy [Pedagogical conditions of socialization of younger schoolchildren in peer relationships]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedagogichni nauky*, 2 (93), 97–102 [in Ukrainian].

11. Omelianenko, V. L., & Kuzminskyi, A. I. (2008). Teoriia i metodyka vykhovannia [Theory and methods of education]. *Znannia* [in Ukrainian].

12. Pavelkiv, R. V. (2011). Vikova psykholohiia [Developmental psychology]. *Kondor* [in Ukrainian].

13. Ponomarova, H. F., & Tolmachova, I. M. (2017). Pedagogika: slovnyk terminiv i poniat [Pedagogy: glossary of terms and concepts]. *DISA PLUS* [in Ukrainian].

14. Skomolovska, I. A. (2014). Pedagogika pochatkovoї shkoly [Pedagogy of primary school]. *Symfonia forte* [in Ukrainian].

15. Khvashchevska, O. O. (2017). Orhanizatsiino-pedagogichni umovy sotsializatsii molodshykh shkolariv [Organizational and pedagogical conditions of socialization of younger schoolchildren]. *Dukhovnist osobystosti*, 2, 266–272 [in Ukrainian].

16. Khvashchevska, O. O. (2018). Osoblyvosti sotsializatsii molodshykh shkolariv [Features of socialization of younger schoolchildren]. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*, 1, 51–58 [in Ukrainian].

17. Chervinska, I. B., & Dovbenko, S. Yu. (2012). Teoretyko-metodychni zasady vykhovnoi roboty v pochatkovii shkoli [Theoretical and methodological foundations of educational work in primary school]. *Prykarp. nats. un-t im. V. Stefanyka* [in Ukrainian].

18. Shakhova, O. H. (2019). Sotsialna psykholohiia osobystosti [Social psychology of personality]. *Kontrast* [in Ukrainian].

19. Pescaru, M. (2018). The importance of the socialization process for the integration of the child in the society. *Revista Universitara de Sociologie*, 2, 18–26 [in English].

Стаття: надійшла до редколегії 09.04.2026

доопрацьована 24.04.2026

прийнята до друку 29.05.2026

**THE SOCIALISATION OF PRIMARY SCHOOL PUPILS
IN THE MODERN EDUCATIONAL ENVIRONMENT**

Nataliia Machynska¹, Uliana Shot²

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan-Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA-79005*

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0309-7074>

e-mail: nataliya.machynska@lnu.edu.ua;

²ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6938-4490>

e-mail: uliana.shot@lnu.edu.ua

The article examines the problem of socialization of primary school students in the context of the modern educational environment. The theoretical foundations of socialization of younger schoolchildren are revealed, the psychological characteristics of this process are described, and the influence of modern educational technologies on the socialization process is analyzed. The article provides a characterization of primary school age and identifies the key factors of socialization at this stage: the family as the primary environment of interaction; the school as the main institution of social influence; the peer group; and the digital and sociocultural environment. The key challenges of socialization for younger schoolchildren are outlined: the growing digitalization of children's lives; information overload; changes in family structure and parenting styles; increasing levels of anxiety and emotional instability in children; risks of bullying; and intercultural barriers in the context of forced displacement.

The article describes the organization and methodology of an empirical study and presents its findings regarding students' socialization levels according to the criteria of communicativeness, social adaptability, emotional-value attitude toward others, and social activity. The effectiveness of game-based and interactive methods for developing social skills in younger schoolchildren is substantiated, including role-playing games, situational exercises and case studies, group projects and team tasks, as well as interactive exercises and emotional intelligence techniques. Practical recommendations are proposed for teachers – such as the use of group and team forms of learning activity, the creation of a safe psychological climate in the classroom, and regular assessment of students' socialization levels – and for parents, including modeling constructive communication, fostering responsible use of digital resources, and continuing emotional intelligence development practices at home.

Keywords: socialization, primary school students, educational environment, social competence, game-based methods, interactive learning.